HADİS USULÜ DERSLERİ

www.hadisusulu.com facebook: /HadisUsulu twitter: @HadisUsulu

08 Nisan 2015

DERS

13

RÂVÎLERİN CERH-TA'DÎLİ (2)

Bir hadisin kabul edilebilmesi için râvîsinde **adâlet ve zabt** denilen iki temel özelliğinin bulunması gerekir. Adalet kısmını bir önceki dersimizde görmüştük. Zab ise, râvînin, ezberden rivâyet ediyorsa hadisi **iyice ezberlemesi**, kitaptan rivâyet ediyorsa **kitabını her türlü değişikliğe karşı koruması**, hadisi mana olarak rivâyet ediyorsa **kullandığı lâfızların ne anlama geldiğini bilmesi**, kısaca rivâyet konusunda duyarlı, dikkatli ve bilgili olmasıdır. Böyle bir râvîye zabt sahibi veya zâbıt denir.

Zabtın Unsurları

Teyakkuz: Râvînin rivâyetlerini iyi bilmesi, tanıması ve başkalarının rivâyetlerinden ayırt edebilme dikkatini göstermesidir.

Hıfz: Hıfz, râvînin ezberleme güç ve yeteneği, hadisi tam ve sağlam bir şekilde ezberleyip aklında tutma kabiliyeti demektir.

Kitabı Korumak: Râvînin, hadislerinin yazılı bulunduğu asl denilen kitabını, uğrayabileceği değişiklik ve sokuşturmalara karşı koruyup her türlü şüpheden uzak tutmasıdır.

Mana ile Rivâyette Lâfızların Anlamını Bilmek: Hadisi lâfzı değil de, manası ile rivâyet eden râvî, mana ile rivâyet şartlarına sahip olmalıdır.

ZabtıTesbit Yolları

1. **Mukayese:** Bir hadisin farklı rivâyetlerinin bir araya getirilip birbirleriyle karşılaştırılmasıdır.
2. **İmtihan:** Râvîlerin rivâyet bilgilerini haberli veya habersiz olarak yoklamaktır.

Zabt Yönünden Râvîlerin Taksimi

Hadis münekkidleri, râvîleri **zabt derecelerine göre** üçe ayırmışlardır:

1. **Hıfz ve itkan sahibi olanlar.** Bu kısımdaki râvîlerin rivâyet ettiği hadislerin dinde delil olduğunda görüş birliği vardır.

2. **Bazen yanılmakla birlikte hadisleri genellikle sahîh olanlar.** Bunların hadisleri de alınır. Çünkü böyle râvîlerin hadisleri terkedilecek olsaydı, pek çoklarının hadisini terketmek gerekirdi.

3. **Genellikle hata yapan ve yanılanlar.** Bunların hadisleri alınmaz.